

Zitting 1977–1978

14 626

Rapport onderzoek aanvoer vloeibaar aardgas (LNG) in Nederland

Nr. 2

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Het vroegere stuk is gedrukt in de zitting 1977

Aan de heer Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 26 september 1977

De voorlopige Algemene Energie Raad heeft mij advies uitgebracht over de wenselijkheid van het aankopen van vloeibaar aardgas voor de Nederlandse energievoorziening. Bij deze zend ik u een afschrift van dit advies.

De Minister van Economische Zaken,
R.F.M. Lubbers

Voorlopige Algemene Energie Raad

1. Naar aanleiding van het onlangs gesloten contract tussen Gasunie en de Algerijnse maatschappij Sonatrach meent de AER, vooruitlopend op zijn studie over de meest gewenste structuur van de energievoorziening, de betekenis van de aankoop van LNG¹ te moeten onderstrepen. De raad is van mening dat de eertijds in de Energienota ontvouwde beleidslijnen logisch ertoe moeten leiden dat nieuwe aanbodmogelijkheden van gas worden benut, mits deze in vergelijking tot andere te importeren primaire energie economisch aantrekkelijk zijn. Met name speelt hier de overweging dat ons land door zijn aardgasreserve en infrastructuur over een bijzondere mogelijkheid beschikt om zich tegen de onzekere toekomst in te dekken. Daarnaast is er de beleidslijn om door diversificatie van het aanbod de risico's te spreiden.

2. Met het oog op de boven aangeduide beleidslijn moet invoer van LNG – naast de bekende aanvoermogelijkheden van gas per pijpleiding, waarop in dit advies niet zal worden ingegaan – als een nieuwe aanbodmogelijkheid worden beschouwd, die ernstig aandacht verdient. Daarbij dient tevens de mogelijkheid van aanvullend verbruik van steenkoolgas in aanmerking te worden genomen.

3. De raad meent dat invoer van vloeibaar aardgas (LNG) per tanker in overeenstemming is met het in de Energienota aangekondigde actieve inkoopbeleid van aardgas. Ook dit gas kan immers bijdragen de strategische gasreserve langer in stand te houden. Ook echter uit een oogpunt van diversificatiebeleid is LNG, zelfs wanneer het afkomstig is uit een OPEC-land, zinvol. Veel OPEC-gas wordt thans «afgefakkeld». De producent heeft naast de meer algemeen oliepolitieke belangen ook belang bij de opbouw van een stabiele afzetmogelijkheid. Daarvoor is een technisch en commercieel betrouwbare keten van bron tot verbruiker nodig. Men mag aannemen dat dit uitgangspunt bij het LNG-aanbod een grote rol zal spelen.

4. De aanlanding van LNG roept problemen op, die een zorgvuldige oplossing vragen. Bij de keuze van de aanlandingsplaats zal naast het energievoorzieningsaspect aandacht moeten worden besteed aan aspecten van veiligheid (aanvoer en installaties), milieu-aspecten, congestie (SIR) en aspecten van militair-strategische aard. Het vraagstuk van de aanlanding van een beperkte hoeveelheid Algerijns gas lijkt thans, nu verschillende studies, onder meer over de ongevalrisico's, zijn voltooid, beslissingsrijp.

5. Ten aanzien van het veiligheidsaspect zal wat op dit punt in de gemaakte ongevalstudies is gesteld moeten verdisconteerd. Hierbij speelt de vraag een grote rol of bij ontsteking van een vrijgekomen, met lucht gemengde, gaswolk in de atmosfeer een deflagratie (zeer snelle verbranding) of ook een detonatie kan optreden. Hoewel met methaan bij de aanvankelijke atmosferische druk geen detonaties bekend zijn, en het uiterst onwaarschijnlijk geacht wordt dat zulk een detonatie zou kunnen optreden, kunnen deskundigen deze mogelijkheid voor LNG niet categorisch uitsluiten. Hoe klein de kans op een dergelijke detonatie ook moge zijn (deskundigen schatten dit risico niet groter dan dat van een overstroming van dijken op delta-hoogte), duidelijk is in elk geval dat de kans op effectversterking als gevolg van de aanwezigheid van ongevalsgevoelige objecten in het Rijnmondgebied niet mag optreden. Dit dient door een goede keuze van de lokatie en van de ruimtelijke opzet en door speciale veiligheidsvoorzieningen te worden gerealiseerd.

6. Uit voorzieningsoogpunt in de economische zin is LNG in vele opzichten een interessante propositie. Voor de ontwikkeling van betalingsbalans en overheidsbatens betekent het in sterkere mate conserveren van eigen gas gecombineerd met verhoogde import van ander gas dat op korte termijn op

¹ LNG = Liquefied Natural Gas (vloeibaar aardgas).

geringere baten c.q. handelsbalansoverschotten moet worden gerekend. De voordelen uit het eigen gas worden immers over een langere periode «uitgesmeerd». Welk profiel-in-de-tijd van gasbijdrage aan budget en externe positie economisch gezien optimaal is valt moeilijk te beoordelen, een belangrijke rol daarbij speelt de ontwikkeling van de relatieve prijzen. Het komt de AER voor dat er op voorhand geen aanwijzingen zijn dat in de beschouwde periode op algemeen economische gronden de «energiepolitieke» voorkeur voor de conservering van het eigen gas moet worden gewijzigd. De mate waarin algemeen economische overwegingen hier «sporen» met die van de energiepolitiek zou nader moeten worden onderzocht. De raad kan dit vraagstuk niet alleen overzien, hij acht andere colleges meer bevoegd om kanttekeningen van macro-economische aard te maken.

7. Het vervoer en het aanlanden van met name grotere hoeveelheden LNG vergen een stuk activiteit dat, uit een oogpunt van industrie- en werkgelegenheidspolitiek, welkom is. Dit met het oog op de kans dat daartoe benodigde gastankerbouw, althans gedeeltelijk, in ons land zal plaatsvinden, evenals andere minder speerpuntachtige activiteiten. In dit perspectief zullen verdere mogelijkheden voor gasaanvoer moeten worden afgetast. Dit om tot een sterkere LNG-positie te komen. Uit meerdere langlopende contracten van b.v. 20 jaar kan de levensduur van onze gasvoorkomens significant worden verlengd. Afhankelijk van de hierboven genoemde mogelijkheden zal de bouw van een gespecialiseerde aanlandingsplaats in de Noordzee moeten worden overwogen.

8. De aankoop van extra gas heeft bovendien het voordeel dat gebruik kan worden gemaakt van een schone, milieuvriendelijke brandstof, wat met name voor het saneringsgebied Rijnmond van belang is maar ook elders van betekenis kan zijn. Aan het gebruik van steenkool voor directe verbranding zijn in dat opzicht aanzienlijk meer problemen verbonden.

9. In het kader van het brengen van hoogcalorisch LNG op zogenaamde Groningen-kwaliteit biedt het mengen met laagcalorisch steenkoolgas interessante mogelijkheden. Aldus kan de voor de toekomst te besparen hoeveelheid Groningen-gas worden vergroot. De AER ziet hierin een bijkomend voordeel, dat echter op grond van nadere gegevens op zijn eigen merites moet worden onderzocht. Bij dat onderzoek zullen de daaraan verbonden industrialisatieaspecten en de technisch zeer wel uitvoerbare milieuconforme opzet een rol moeten spelen.

10. Alles bijeengenomen meent de AER dat LNG een bijzondere kans biedt voor Nederland zijn toekomstige energiepositie te verbeteren met in verhouding weinig nadelen. De overheid zal alles in het werk moeten stellen om met betrekking tot de aankoop van gas op korte termijn tot beslissingen te komen. Niettegenstaande het feit dat de op het ogenblik te contracteren hoeveelheden gas bescheiden zijn in verhouding tot wat voor de Nederlandse energievoorziening wenselijk zou zijn is het van grote betekenis van meet af aan deze hoeveelheden zeker te stellen. Het is immers niet ondenkbaar dat de ontwikkeling van de schaarsteverhoudingen het afsluiten van inkoopcontracten allengs zal bemoeilijken. Een bijkomend voordeel is dat met een start op bescheiden schaal de op te lossen problemen van logistieke en bestuurlijke aard in eerste instantie beter zijn te overzien. Boven aangeduide beslissingen zullen mede moeten worden genomen door lagere overheden en andere instanties. Hierbij wordt gedacht aan – de opsomming is niet volledig – het havenbedrijf/gemeente Rotterdam, het openbaar lichaam Rijnmond en de provincie Zuid-Holland. Bij de beoordeling op deze niveaus zullen de deelaspecten uiteraard extra aandacht vragen. Met name het ongevalrisico heeft daarbij de aandacht. Zoals hiervoor is opgemerkt gaat het echter ook om de kans langer gebruik te kunnen maken van het uit oogpunt van milieuverontreiniging en verbruiksgemak zo waardevolle aardgas. Het laten

schieten van deze kans beperkt de spreidingsmogelijkheden van de toekomstige energievoorziening¹ indien de thans bestaande en terecht pessimistische verwachtingen over de ontwikkeling van de olievoorziening bewaarheid worden. In elk geval zullen er bij het passeren van deze mogelijkheid meer kosten moeten worden gemaakt voor de bestrijding van luchtverontreiniging en zal gerekend moeten worden op een grotere restverontreiniging.

Het bovenstaande dwingt tot een reële afweging van alle betrokken regionale en nationale belangen, inclusief het veiligheidsaspect.

¹ Over het vraagstuk van de meest gewenste structuur van de energievoorziening, waarbij de voor- en nadelen van «kolen en/of uraan» aan de orde komen, is een AER-advies in voorbereiding.